

Matija Medved (1990) je eden od vidnejših in prodornejših sodobnih slovenskih ilustratorjev, kar ne dokazujejo le njegovi domači, temveč tudi številni tuji projekti, ki jih ustvarja za publikacije, kot so *New York Times*, *Bloomberg Businessweek*, *Time Magazine* in *Forbes*.

PIA PREZELJ

Za mojstrski vizualni jezik in njegovo večje obvladovanje je Matija Medved nedavno prejel trojico nagrad, ki ga postavljajo ob bok največjim – Združenje ameriških ilustratorjev (Society of Illustrators) je njegovo serijo knjižnih naslovnice, ustvarjeno za lanski festival *Fabula*, nagradilo z zlato medaljo, srebrno medaljo je podelilo (animiranim) ilustracijam, ustvarjenim za Center Rog (pri projektu sta sodelovala še Nejc Prah in Klemen Ilovar), prav tako s srebrom so nagradili še serijo ilustracij za tedenske kolumne Tish Harrison Warren v *New York Timesu*.

Začniva pri očitnem – kaj takšne medalje prinesejo ilustratorju?

Letno pregledno razstavo Združenja ameriških ilustratorjev spremljam, odkar sem leta 2009 začel študirati ilustracijo na Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje. Spominim se, ko je leta 2016 kot prva Slovenka dobila zlato medaljo združenja Alenka Sottler; takrat se mi je ta novica zdela res izjemna in zelo sem bil ponosen nanjo. Čeprav se takrat nisva poznala, sem ji celo pisal in si želel, da bi to nekoč uspelo tudi meni. Najprej si svojih del nisem drznil prijaviti, ko pa sem le zbral pogum, sprva nisem imel uspeha. Zelo veliko izjemnih ilustratorjev z vsega sveta se prijavi na to razstavo in konkurenca je velika.

Sčasoma mi je le uspelo sodelovati na razstavi in tega sem bil zelo vesel. Letos sem prijavil tri projekte iz preteklega leta in vsi so bili nagrajeni. Ravno sem kahal testenine, ko sem dobil mail in prebral vesele novice. Z vsakim odstavkom se mi je zdelo sporočilo bolj noro. Moral sem ugasniti kahalno ploščo, ker sem bil tako iz sebe, da se nisem mogel osredotočiti na ničesar – nihče ne mara razkuhanih testenin. Kaj prinese taka nagrada? Predvsem potrditev, da dobro delaš. Obenem tudi prepoznavnost v ZDA in potencialne nove priložnosti. Kot sem omenil, je bila ena od mojih želja, da bi enkrat tudi sam dobil zlato medaljo. Ne vem, zakaj, morda zato, ker se mi je to zdel dober izziv in težak cilj. Nisem si mislil, da se bo zgodilo tako hitro, tako da se letos nameravam srečno upokojiti (smeh).

Kako so nastajale omenjene naslovnice, katerim formalnim ali vsebinskim parametrom ste sledili?

Pri oblikovanju oziroma ilustriranju naslovnice sem najprej razmišljal, kakšne so mi najbolj všeč. Pomembno se mi zdi, da je motiv na naslovnici jaseen, a domiselna, da ilustracija sama po sebi nekaj pove. Všeč mi je, če so naslovnice preproste, a vendar vizualno močne, z domiselno idejo. Pri tem lahko pomagajo močne barve in preproste ploskve. Moj prvi koncept je bil tak: festival in naslovnice sem hotel pomladiti z ilustracijami, ki imajo sproščeno risbo, preproste oblike, močne saturirane barve in motiv, ki nekaj pove oziroma poda neki namig o vsebini. Prvi predlog se je uredništvu zdel dober, skrbelo jih je le, da so ilustracije preveč močne in mladostne za bralstvo, ki ga nagovarja. Skrb je bila upravičena, zato sem naslovnice spremenil tako, da sem omilil barve, ozadja obarval z razliitim akvareloom, kar je dalo ilustracijam teksturo in mehko, ter bolj pazljivo in detajlno izrisal motive na naslovnica. Očitno je uredništvo imelo prav, kdo ve, kaj bi se zgodilo, če bi uporabili prvi predlog.

Človek se vsega naveliča, zato je dobro, da se ozračje dela lahko spreminja od projekta do projekta, saj le tako delo ostane zanimivo.

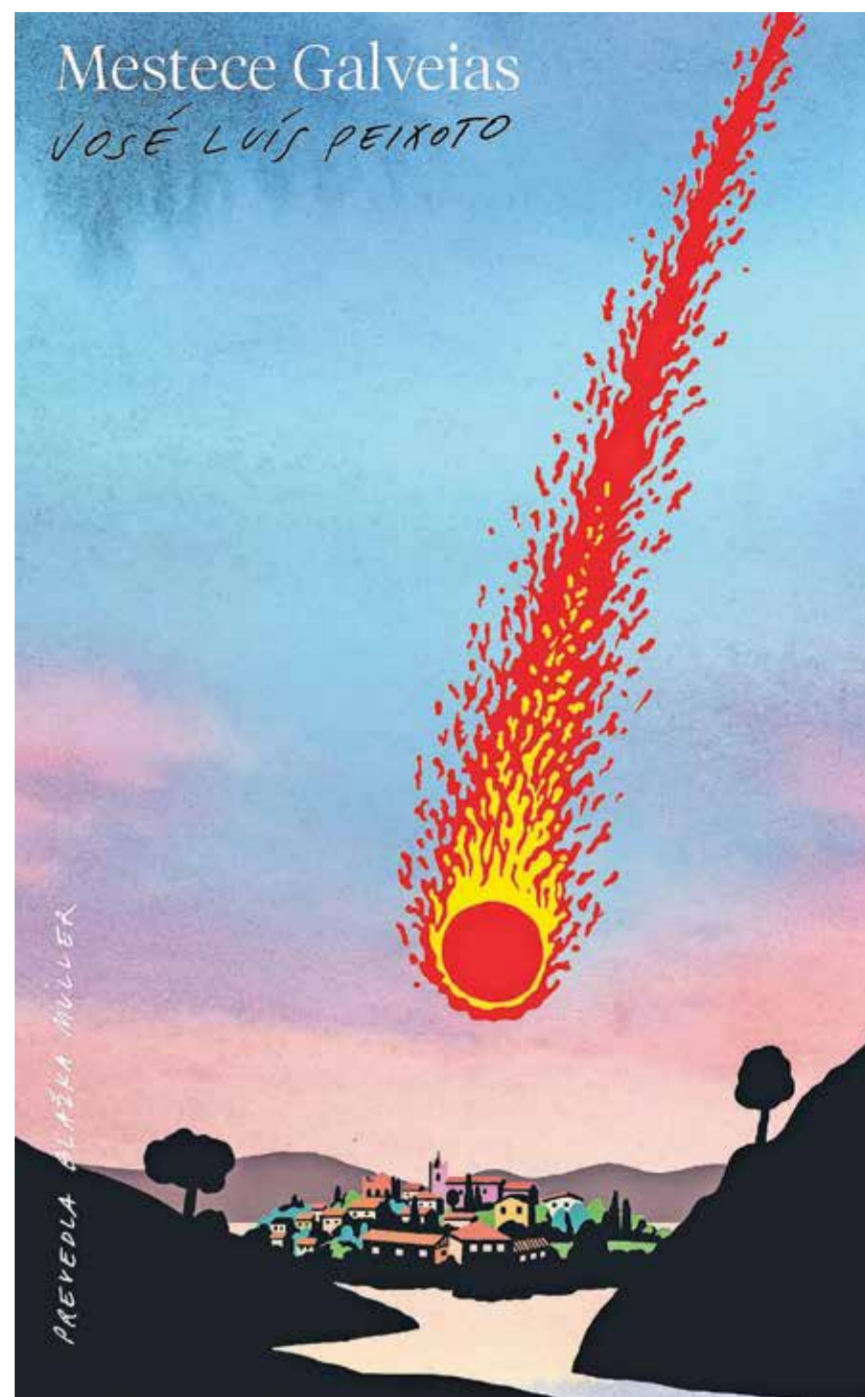
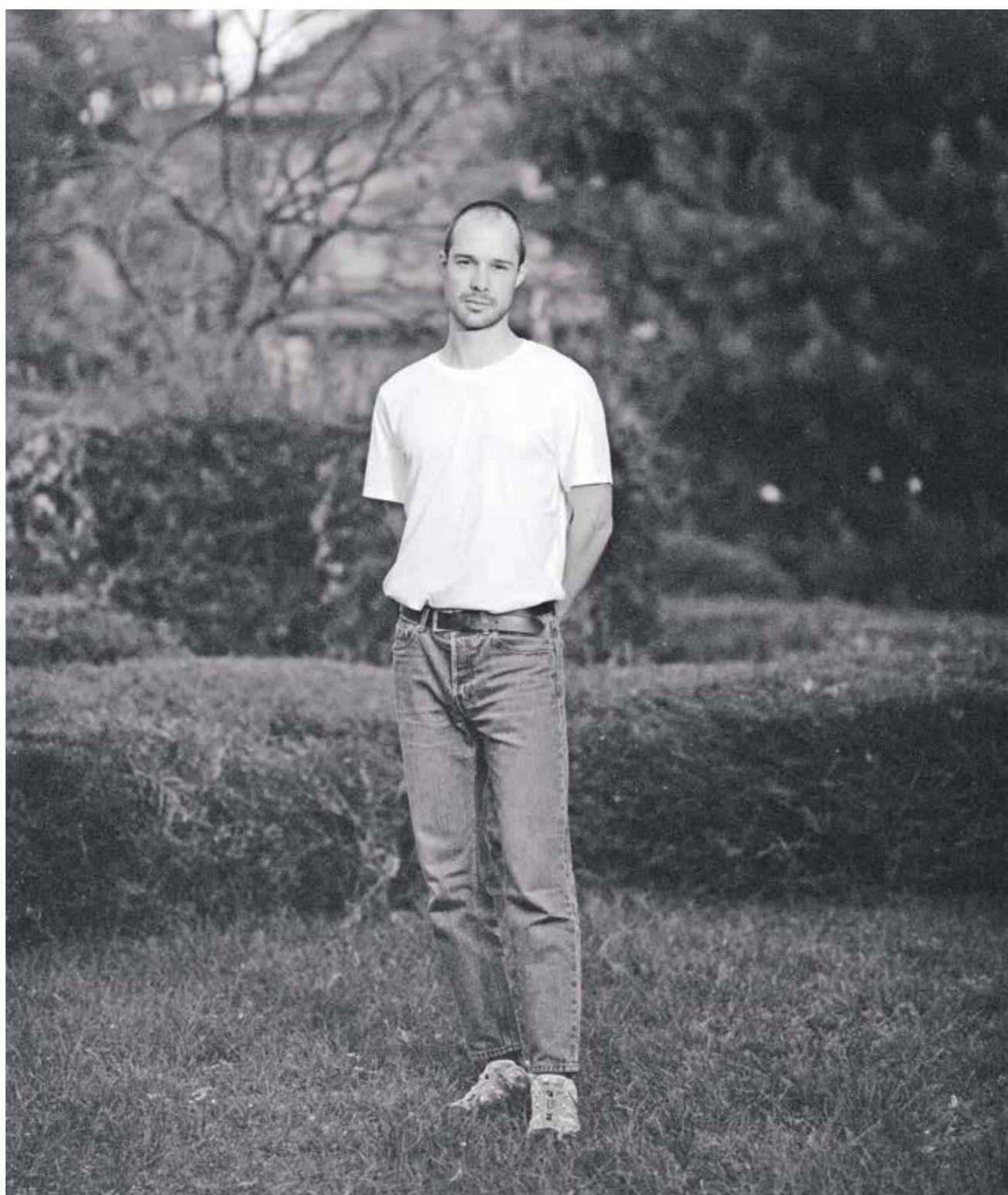
Bi si upali podati definicijo dobro oblikovane knjižne naslovnice?

Kot rečeno, se mi zdi pomembno, da pritegne pozornost in da ima ilustracija dobro idejo, s katero namigne njeno vsebino. V knjigarni ali na spletu je veliko vizualnih impulzov. Uspešna naslovnica pritegne oko. Dobre naslovnice se mi zdijo tudi tiste, ki me prepričajo, da bi knjigo rad imel doma.

V svojem delu posegates po lahkotnem, igrivem slogu, ki ste ga, predvidevam, leta gradili in brusili.

Ja, rad imam podobe, ki so prijetne na pogled, sproščene, imajo karakter in hkrati nagovarjajo gledalca, da rado vedno opazuje svet okoli sebe. Mislim, da je to glavno vodilo pri mojem delu. Sam si ne prizadevam nujno za prepznaven slog, temveč poskušam z vsakim projektom preizkusiti nekaj novega ali narediti, kar mislim, da določena vsebina potrebuje. Seveda to ni vedno mogoče, saj naročniki oziroma likovni uredniki velikokrat vnaprej povedo, v kateri tehniki naj delam. No, morda bi ne glede na to, kako se lotim dela, lahko svoja dela v grobem ločil na od tri do pet tehnik oziroma pristopov. Na žalost pri našem poklicu ni bližnjic, vse se pokaže skozi delo; tako da iskanje svoje glase oziroma manifesta pride z delom. Ob delu se sprašuješ, kaj bi te pritegnilo, če bi recimo stopil v knjigarno. Ob tem se naslonim na avtorje, ki so mi všeč.

Definitivno vpliva tudi to, da sem del kolektiva Ansambel, v katerem skozi delo in zanimanje kolegov dobim reference,

Matija Medved (1990) je eden od vidnejših in prodornejših sodobnih slovenskih ilustratorjev. FOTO KLEMEN ILOVAR

Združenje ameriških ilustratorjev je Medvedovo serijo knjižnih naslovnice, ustvarjeno za lanski festival *Fabula*, nagradilo z zlato medaljo.

Svet okoli sebe je dobro opazovati z radovednostjo

Matija Medved Uspešna naslovnica je tista, ki pritegne oko, pravi ilustrator, bogatejši za zlato in dve srebrni medalji Združenja ameriških ilustratorjev

za katere verjetno ne bi vedel in ki mi dajejo dodatno širino.

Večino dela danes opravite za tuje naročnike. Kako se je vse začelo in kakšne so razlike med delom za tuje in delom za slovenski trg?

Različno; nekajkrat se je zgodilo, da so nekje videli moja dela in me potem kontaktirali. Z ameriškim prostorom se je začelo tako, da je prijatelj, oblikovalec Nejc Prah, delal za *Bloomberg Businessweek* v New Yorku in me nekajkrat povabil k sodelovanju. Nejc je na določeni točki revijo in mesto zapustil, a so mi potem pisali tudi drugi uredniki iz *Businessweeka*. Ko sem bil v New Yorku, sem poslal veliko mailov za spoznavni sestanek raznim likovnim urednikom iz *New York Timesa*. Eno likovno urednico

je zanimal sestanek z mano in čez nekaj mesecev sem dobil prošnjo za ilustriranje članka. Drugi naročniki so prišli do mene sami od sebe, zares ne vem, kako so slišali zame oziroma kje so videli moja dela. Razlika se čuti predvsem pri tem, da pri tujih naročnikih večinoma komuniciram z likovnimi uredniki, ki vedo, kaj hočejo. To pomeni, da mi že v začetku dajo jasne, bistvene napotke, popravki so večinoma enostavni in precej minimalni. To tudi pomeni, da ni veliko prostora za eksperimente, kar rad počnem. Pri projektih v Sloveniji in tudi v Evropi imam pogosto proste roke za eksperimente. Verjetno zato, ker moji slovenski naročniki niso agencije, ampak kulturni sektor, kjer že narava dela to dopušča in so si projekti zelo različni – lahko gre za knjižne ilustracije,

knjižne naslovnice, kampanje, lutkovne predstave, za likovno opremo prostora, nalepke za vina oziroma embalažo in tako dalje. Vesel sem, da imam oboje. Človek se vsega naveliča, zato je dobro, da se ozračje dela lahko spreminja od projekta do projekta, saj le tako delo ostane zanimivo.

Pomembno se mi zdi, da je motiv na naslovnici jaseen, a domiselna, da ilustracija sama po sebi nekaj pove.

Kako se vaš način ilustriranja posameznega članka razlikuje od na primer omenjenih knjižnih naslovnice?

V resnici se ne razlikuje veliko po vsebini ilustracije; v obeh primerih si večinoma želiš izpostaviti tisto, za katero gre, včasih jo tudi komentiraš. Razlika je po mojem mnenju v tem, da mora ilustracija za naslovnico biti dovolj jasna, da sama po sebi nekaj pove, ker včasih naslov knjige ne pove veliko o vsebini, pri ilustraciji za članek pa ti velikokrat pomaga naslov. Po mojem mnenju je knjiga lepša, kadar je ilustracija na naslovnici preprosta.

Nagajane ilustracije za Center Rog ste soustvarili z Nejcem Prahom in Klemnom Ilovarjem. Kaj vam pomenijo takšna sodelovanja, kaj prispevajo v primerjavi s samostojnim delom?

Rad delam s prijatelji, ker se večinoma lažje in hitreje odločimo, kako naj bo videti končni rezultat. Z Nejcem in Klemnom si delimo studio, skupaj smo študirali in smo dobri prijatelji. Ker se dobro poznamo, me lahko potisneta z območja udobja, me prepričata, da se zaženem dlje, včasih pa tudi pravočasno ustavi. To ni omejeno na projekte, pri katerih sodelujemo, saj ju velikokrat prosim za mnenje tudi pri samostojnih projektih, za komentar velikokrat prosim tudi svoje dekle Ajdo Zupancič, ki je prav tako oblikovalka. Edina slaba stran je, da nimamo vedno enakega mnenja, in potem se moraš prilagoditi ali zmagati z argumenti.

Pri delu vas gotovo usmerjajo pristopi drugih umetnikov.

Trudim se, da med delom čim manj gledam dela drugih avtorjev, ker to

velikokrat vpliva na to, kako je videti končni rezultat mojih ilustracij, in tega si ne želim. Avtorji, ki so oziroma še vedno name na splošno močno vplivajo, so na primer David Hockney, Jean-Jacques Sempé, Saul Steinberg, Marjan Manček, Božo Kos, Metka Krašovec, Zmago Jeraj in Petra Varl.

Ustava se še pri prav tako nagajani seriji ilustracij za kolumne Tish Harrison Warren.

Z likovno urednico, ki me je povabila k projektu, pred tem še nisem sodeloval. Morala sva vnaprej približno določiti motive ilustracij in kakšna bo tehnika. Tri tedne sem eksperimentalno in razmišljal, kaj bi dobro delovalo, ampak na koncu je bilo pravzaprav izbrano to, kar je urednica predlagala takoj na začetku – tehnika in motivika, ki sem jo uporabil že za serijo *One Day At A Time [En dan naenkrat]* za portal *Medium*. Gre za tehniko, podobno impresionizmu in pointilizmu, njeni motivi pa so vedno umeščeni v naravo oziroma krajino.

Kaj so bile nato specifične tega procesa, ustvarjanja ilustracije iz tedna v teden?

Ker je bilo veliko vnaprej določeno, sem se večinoma ukvarjal s tem, kaj je bistvo kolumne, ki bo izšla tisti teden, in kaj bi bil primeren motiv za ilustracijo v naravi, ki bi zajel temo. Bil sem v bistvu zelo omejen, osnutek kolumne pa sem dobil vnaprej. Po približno šestih mesecih so me prosili, če bi lahko ilustracije animiral, tako da sem vedno razmišljal še, kako bi ideja delovala kot kratka animacija, ki se lahko ponavlja v nedogled. Vmes se je zamenjala likovna urednica in prišel je urednik, ki je velikokrat predlagal manjše spremembe, seveda velikokrat na bolje. Hočem reči, da niso bili hitro zadovoljni.

Predvidevam, da je tempo zelo naporen.

Ja, morda so bili v letu le trije tedni, ko kolumna ni izšla. Po dveh letih je avtorica kolumno zaključila. Bila je pastorka in mama treh otrok, zato je bil tempo zanj prehud. Popolnoma jo razumem, ker je tudi meni odleglo, ko sem izvedel, da se bo končalo, čeprav nisem bil vesel te novice. To je bila dobra preizkušnja vztrajnosti in kondicije, ker sem ob ilustriranju te kolumne vedno delal še vse druge projekte, tudi ilustracije za Center Rog in festival *Fabula*. Čedalje težje se je bilo vselej spomniti novo metaforo o naravi, obenem pa obdržati elan in se truditi, da bo ilustracija vsak teden dobra. Mislim sem, da bo sčasoma lažje, ker se bom utekel, ampak ni bilo – sem pa seveda zelo hvaležen in vesel, da sem dobil priložnost ilustrirati to kolumno. Na ta projekt sem zelo ponosen.

Vsaka od ilustracij, ustvarjenih za Center Rog (pri projektu sta sodelovala še Nejc Prah in Klemen Ilovar), predstavlja enega od proizvodnih laboratorijev centra. FOTOGRAFIJE MATIJA MEDVED

»Gre za tehniko, podobno impresionizmu in pointilizmu, njeni motivi pa so vedno umeščeni v naravo oziroma krajino.« o ilustracijah kolumn Tish Harrison Warren pravi Matija Medved.